

NIEDRU AUZENES (*Festuca arundinacea* Schreb.) DESKRIPTORI

III RAKSTUROŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS DESKRIPTORI

Niedru auzenes vērtēšanas īsa metodika izmēģinājumu iekārtošanai

Niedru auzenes sēj ar rokām 2 rindiņās, katra 2 m garumā, starp rindiņām 30 cm un starp lauciņiem 60 cm. Lauciņa platība 2m x 60cm=1.2 m².

Atkārtojumu skaits: – optimālais- 3, minimālais- 2, randomizētais sakārtojums. Par standartšķirni izvēlas Latvijas šķirņu katalogā iekļauto šķirni.

Standartšķirne iekļaujas kopējā vērtējumā. Paraugu izvērtēšanas laiks: sējas gads + divi nākošie zelmeņa izmantošanas gadi, kopā 3 gadi.

Mēslojums N₆₀ P₆₀ K₉₀ sēj pavasarī un pēc pirmās zāles pļaujas, ja neatstāj lauciņus sēklas iegūšanai. Sēklu lauciņiem: N₆₀ P₆₀ K₉₀ pavasarī.

Nopļauj pēc novērtēšanas tas ir apmēram 3 nedēļas pēc izplaukšanas jūlija sākumā.

Lauciņu apkopšanu veic ar rokām.

Pazīmes raksturojumu vērtē pēc 9 ballu skalas: 1- saimnieciski nevērtīgs; 9- saimnieciski ļoti vērtīgs.

Rādītāji izmēģinājuma vietas raksturošanai:

- a. Valsts
- b. Institūcijas nosaukums un adrese
- c. Institūcijas ģeogrāfiskās koordinātas (platums, garums, augstums virs jūras līmeņa)
- d. Sējas datums
- e. Novākšanas datums
- f. Laukdīdzība (ballēs: atsevišķi augi – 1; pilna rinda - 9)
- g. Lauciņu lielums
- h. Atkārtojumu skaits
- i. Mēslojums (veidi un devas)
- j. Augu aizsardzības līdzekļi, kādā attīstības fāzē izmantoti

VIDES APSTĀKĻI:

- k. Augsnes tips
- l. Reljefs
- m. Augsnes pH
- n. Organiskās vielas saturs augsnē
- o. Augsnes mehāniskais sastāvs
- p. Temperatūra (gada un/vai sezonas minimālā, maksimālā un vidējā)
- q. Nokrišņi (gada un/vai sezonas summa)
- r. Salnas veģetācijas periodā (datums un zemākā temperatūra)

Des- kriptora kods	Pazīmes Nr. citos deskriptoros	Deskriptors skala (ballēs)	References vērtības	Piezīmes
Raksturojums				
III/1		Ploiditāte		
	² UPOV TG/39/8 – No 1	2 diploids (2n) 4 tetraploids (4n) 6 heksaploids (6n) 8 oktaploids (8n) 10 dekaploids (10n) 11 amphiploids (11n)	‘Ibis’ ‘Kasba’ ‘Lunibelle’	
III/2		Lapas platums sējas gada rudenī		
	UPOV TG/39/8-No 3	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata		Vērtē sējas gada rudenī sacerojošus augus
III/3		Lapu krāsa sējas gada rudenī		
	UPOV TG/39/8- No 4	1 ļoti gaiši zaļa 3 bāli zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa		Vērtē sacerojošiem augiem septembra I dekādē sējas gada rudenī
III/4		Tendence veidot ziedkopas sējas gada rudenī		
	¹ IBPGR /85/ 72 4.2.1. UPOV TG/39/6-No 5	1 nav 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru. Lauciņā dažī izplaukuši vai plaukstoši stiebri Ļoti daudz izplaukuši vai plaukstoši stiebri	Vērtē sacerojošiem augiem. Izplaukušiem stiebriem skara pilnīgi atbrīvojusies no maksts, plaukstošiem makstī redzama skara
III/5		Ziemcietība		

	IBPGR /85/ 72 4.1.5.	1 iznīcis 5 vidēji bojāts 9 nav bojāts	Nav pārziemojošu augu. Pārziemojis 50% no zelmeņa. Nav iznīkušo augu	Pavasārī, ataugšanas sākumā, maija I dekāde
III/6		Ataugšana pavasarī		
	UPOV TG/39/8-No 6	1 vāja 3 lēna 5 vidēja 7 strauja 9 ļoti strauja		Vērtē pavasarī cerošanas laikā
III/7		Augšanas virziens ataugšanas sākumā		
	UPOV TG/39/8-No 9	1 vertikāls 3 daļēji vertikāls 5 vidējs 7 daļēji klājenisks 9 klājenisks, gulošs	0-10 ⁰ 11-34 ⁰ 35-56 ⁰ 57-79 ⁰ 80-90 ⁰	Vērtē pavasarī cerošanas laikā. Cera forma tiek noteikta vizuāli novērtējot leņķi, kas veidojas starp augu ass centru un ārējām lapām un stiebriem
III/8		Lapu krāsa pavasarī		
	UPOV TG/39/8-No 2	1 ļoti gaiši zaļa 3 gaiši zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa		Vērtē cerošanas sākumā
III/9		Ziedkopu parādīšanās laiks (plaukšanas sākums)		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2. UPOV TG/39/8-No 6	1 agri 5 vidēji 9 vēlu	‘Ibis’ ‘Barcel’	Uz lauka fiksē plaukšanas sākuma datumu, vismaz 4-5 skaras pilnīgi atbrīvojušās no lapas maksts
III/10		Ziedkopu parādīšanās intensitāte		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.2.	1 atsevišķas skaras 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta		Vērtē plaukšanas laikā

		9	vienlaicīgi lauciņš	viss		
III/11		Stiebru skaits				
	IBPGR /85/ 72 4.2.4	1 3 5 7 9	ļoti maz maz vidēji daudz ļoti daudz		Uz lauciņa daži stiebri.	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas visā lauciņā
III/12		Karoglapas platums				
	IBPGR /85/ 72 6.2.3. UPOV TG/39/8-No 10	1 3 5 7 9	ļoti šaura šaura vidēja plata ļoti plata			Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/13		Karoglapas garums				
	IBPGR /85/ 72 6.2.4. UPOV TG/39/8-No 9	1 3 5 7 9	ļoti īsa īss vidējs garš ļoti gara			Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/14		Garāko stiebru garums				
	IBPGR /85/ 72 6.2.5. UPOV TG/39/8-No 11	1 3 5 7 9	ļoti īss īss vidējs garš ļoti garš		‘Bonaparte’ ‘Ibis’	Vērtē 3-5 pilnīgi izplaukušus stiebrus
III/15		Zelmeņa augstums atālā				
		1 5 9	zems vidējs augsts			Vērtē septembrī pirms veģetācijas beigām

III/16		Stiebru veidošana atālā			
		1	neveido	Nav stiebru. Lauciņā dažī izplaukuši vai plaukstoši stiebi	Vērtē augusta beigās-septembra sākumā
		3	vāja		
		5	vidēja	Ļoti daudz izplaukušu vai plaukstošu stiebru	
		7	izteikta		
		9	ļoti izteikta		
III/17		Slimību izturība rudenī: Puccinia sp. – rūsas (lapu un stiebru)			
	IBPGR /85/ 72 8.2.2.	1	stipri bojāti		Vērtē atkarībā pēc rūsas izplatības augustā vai septembra sākumā.
		5	vidēji		
		9	veseli		
III/18		Slimību izturība rudenī: Drechslera dictyoides– u.c. lapu plankumainības			
	IBPGR /85/ 72 8.2.2.	1	stipri bojāti		Vērtē atkarībā no lapu plankumainības izplatības augustā vai septembra sākumā.
		5	vidēji		
		9	veseli		
III/19	Piezīmes				Jebkura papildus informācija
III/20	Citoloģiskais raksturojums un identificētie gēni				
III/21	Molekulārie marķieri				
III/22	Attēli				

¹IBPGR deskriptori (1985.g.)

²UPOV – AVS testa vadlīnijas TG/39/8, 2002.g.

Literatūra

1. Fermanian, T.W. Haley, J.E. Wessels, K. Wilkinson, K.T. han, S., Characterization of tall fescue and perennial ryegrass cultivars. Journal of Turfgrass management. 1996. 1: 4, 63-79.
2. Robert F Barones, C. Jerry Nelson, Michael Collins, Kenneth J. Moore. 2003. Forages. Volume I. Structure and Morphology of Grasses. Chapter 2. Iowa State Press, USA. 25-49.
3. Chapman, GP. 1996. The biology of grasses. Wallingford, UK: CAB International.
4. Tērauds V. 1958. Pļavas un ganības. LVI. R., lpp. 440.